

# Tjener mer for hvert år med studier

**Lønner seg:** Et ekstra år med studier gir ti prosent høyere lønn, viser en ny studie.

**Rasjonelt:** Norsk ungdom gjør et rasjonelt og godt valg ved å studere, mener NHH-professor Kjell G. Salvanes.

## ■ UTDANNELSE

VEGARD RØNEID ERIKSTAD  
OG OLAV SLETTEBØ  
OSLO

Studentene Julia Ryniec og Kasper Dahl har det travelt under studiestart på Universitetet i Oslo. Dahl studerer idéhistorie og mener det gir en trygg avkastning, selv om den ikke nødvendigvis blir monetær.

– Det gir meg et grunnlag jeg tror jeg vil ha stor nytte av uansett hva jeg skal drive med. Selv om jeg skulle bli gartner, er idéhistorien fin å ha, sier Dahl.

Ryniec er på tredje semester av russiskstudiet, og planlegger å flytte til Russland for å øke språkkunnskapene.

– Det er godt å høre at vi får avkastning for studieinnsatsen, sier hun.

Begge de to studentene vil nok merke utdannelsen på sine fremtidige lønnsutbetalinger. En ny studie viser at et ekstra år med utdanning gir ti prosent avkastning sammenlignet med å la være. Fem års utdanning utover videregående skole gir 50 prosent høyere lønn enn om du går rett i jobb.

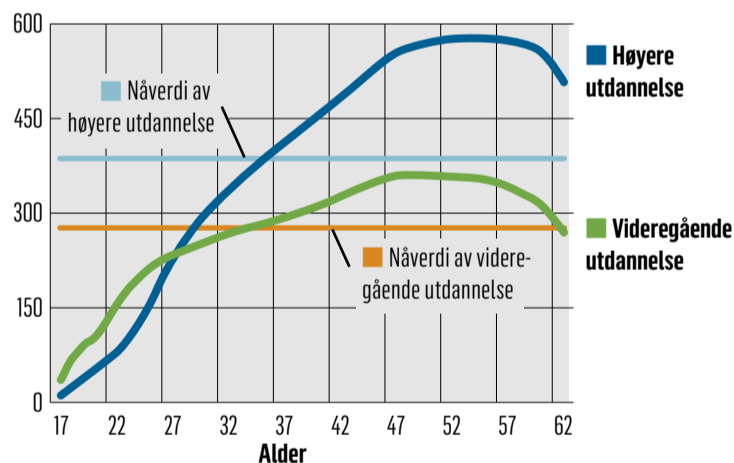
NHH-professor Kjell G. Salvanes, som har vært med på studien, skriver i dagens DN at norsk ungdom gjør et «godt og rasjonelt valg når de tar høyere utdanning».

### Bedre på NHH og NTNU

Salvanes har sammen med Manudeep Bhuller fra Statistisk sentralbyrå og Magne Mogstad fra Universitetet i Chicago gjennomført studien om hvor mye lønn man får igjen for et ekstra år med utdanning i Norge. Salvanes mener de har kommet frem til et

## Utdanning lønner seg

Lønnsnivå etter alder og nivå på utdannelsen. Tusen kroner.



2014 Dagens Næringsliv grafikk/Kilde: NBER Working Paper Series: «Life Cycle Earnings, Education Premiums and Internal Rates of Return». National Bureau of Economic Research.

svar som er bedre enn den tidligere forskningen på området.

– For å svare godt på spørsmålet trenger du inntektsdata på hele livsløpet til personer. Den type data er ikke lett tilgjengelig, men i Norge har vi gode registerbaserte data både for inntekt og utdanning. Når vi da gjør en internrente-analyse – som er det vanlige prinsippet for å vurdere alternative investeringer – viser den at avkastningen for høyere utdanning er veldig høy når du bruker hele inntektsstrømmen, sier Salvanes.

Han sier at all tidligere forskning også har vist at det er en positiv avkastning på utdanning i Norge – men den har gjerne ligget på fem eller seks prosent.

– Der har man for eksempel tatt utgangspunkt i inntekten for alle i et gitt år og sammenlignet de ulike utdanningsnivåene. Da blir det litt tilfeldig hvem du har inne i utvalget – du har bare et tverrsnitt på et tidspunkt, og



«AVKASTNINGEN FOR HØYERE UTDANNELSE ER VELDIG HØY». Kjell G. Salvanes, NHH-professor.

ikke utvikling over tid. Du får et bedre svar når du bruker hele inntektsstrømmen over et helt livsløp, forklarer han.

– Er det like god avkastning for alle typer utdanning?

– Det er alltid en variasjon, uten at vi har sett på det her. Avkastningen for utdanning på noen steder er høyere enn andre, for eksempel på NHH eller en ingeniøruddanning på NTNU. Men vi viser at gjennomsnittsavkastningen er ganske høy.

– Så det er ikke for mange som tar «feil utdanning»?

– Det ser ikke sånn ut her, så i gjennomsnitt kan ikke det være



■ STUDIESTART. Kasper Dahl og Julia Ryniec er studenter på Universitetet i Oslo. De håper utdannelsen vil gi dem god avkastning. Foto: Gunnar Lier

tilfellet. Vi sier ikke at det ikke finnes noen som tar feil utdanning, men det eksisterer i liten grad. Det som dominerer bildet er at det er høy avkastning på utdanning, sier Salvanes.

### «Mastersyke»

At et ekstra år med utdanning gir såpass høy avkastning er et skudd i baugen for dem som mener for mange tar høyere utdanning i Norge, mener forskerne.

– Vi lider overhodet ikke av noen mastersyke i Norge. Det er et oppskrytt problem at nordmenn er overutdannet. Den høye

avkastningen viser at bedriftene er villige til å betale for utdanning. Årsaken til det er at folk med utdanning er produktive, og det er bra for bedriftene. Hadde det vært en overinvestering i utdanning – altså at det var for mange personer med høyere utdanning – ville ikke avkastningen vært så høy, sier Salvanes.

Avkastningen på utdanning har dessuten vært økende siden 1970-tallet, samme periode som stadig flere nordmenn har tatt høyere utdanning. Salvanes mener det har skjedd en omstilling i næringslivet, som gjør høyere utdanning lønnsomt.





– Vi lever i en tid med svært rask teknologisk endring. Der er det sånn at høyere utdanning er komplementær med ny teknologi og nye næringer. Bedrifter har tatt i bruk ny teknologi som krever høyere utdanning, og andre varer og tjenester, som er intense i bruk av høyere utdannet arbeidskraft, produseres, sier han.

**– Hvor lenge varer effekten av å ta mer utdanning?**

– Den varer i alle fall godt over masternivået. Rundt seks-syv år. Etter det vil det være avtagende avkastning på mer utdanning, sier Salvanes.

Salvanes mener riktignok at det er for få som tar yrkesutdanning i Norge – men at det ikke har noen sammenheng med at for mange tar høyere utdanning. Det er leder Anders K. Langset i Norsk Studentorganisasjon enig i.

– Det ikke er noen mastersyke eller overutdanning blant nordmenn. Det er tulle å påstå at flere vil ta fagskoleutdanning ved at færre tar en mastergrad, sier han.

[vegard.erikstad@dn.no](mailto:vegard.erikstad@dn.no)

← Se også debatt side 34

## Betaler for overkvalifisert arbeidskraft

**OSLO:** Da NHO spurte 5300 medlemsbedrifter i april i år om de hadde ansatt noen med mastergrad for å gjøre arbeidsoppgaver som en med bachelorutdanning like godt kunne gjøre, svarte over halvparten ja. Det mente NHO var en bekreftelse på at nordmenn har «mastersyke», altså at man overutdanner seg.

– Vi utdanner for mange, for lenge, til akademiske grader som ikke er avstemt med hva samfunnet og arbeidslivet



«INTERESSANT PROBLEMSTILLING». Are Turmo, avdelingsdirektør for kompetanse i NHO.

trenger. Der man før tok en bachelor, tar man nå en master, sa Are Turmo, avdelingsdirektør for kompetanse i NHO da kompetansebarometeret ble lagt frem.

Analysen Salvanes, Bhuller og Mogstad har gjort, viser imidlertid at bedriftene gir høyere lønn til dem som har høyere utdanning.

**– Spurte dere bedriftene hvorfor de ansetter folk som er overkvalifiserte når de må betale dem høyere lønn?**

– Det gjorde vi ikke, men det er en interessant problemstilling. Undersøkelsen som er gjort nå gir veldig god empiri i den videre diskusjonen om overkvalifikasjon, sier Turmo.